

رابطه در مشاوره و زندگی مشاور

(راهنمای کاربردی)

مؤلفان

جفری ای. کاتلر

ریچارد اس. بالکین

مترجمان

بهمن پیرمردوند چگینی

رضا آریاوند

انتشارات پارس

سرشناسه	کاتلر، جفری، ۱۹۵۱ - م. Kotler, Jeffrey A.
عنوان و نام پدیدآور	رابطه در مشاوره و زندگی مشاور (راهنمای کاربردی) / مولفان جفری ای. کاتلر، ریچارد اس. بالکین؛ مترجمان بهمن بیرمردوند چگینی، رضا آریاوند.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات ابن سینا، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۲۰۰ ص. وزیری
شابک	978-622-7664-31-7
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	عنوان اصلی: [Relationships in counseling and the counselor's life, 2017] کتاب حاضر نخستین بار با عنوان "رابطه در مشاوره و زندگی مشاوران" با ترجمه محمدحسن آسایش، محمدرضا کوهی توسط انتشارات دانشگاه تهران، موسسه انتشارات در سال ۱۴۰۰ فیبا گرفته است.
یادداشت	کتابنامه: ص. [۱۸۴] - ۲۰۰.
عنوان دیگر	رابطه در مشاوره و زندگی مشاوران.
موضوع	روان شناس مشاوره ای و درمان جو Counseling psychologist and client روان شناسان مشاوره ای Counseling psychologists حرفه روانشناسی مشاوره Counseling psychology-- Practice
شناسه افزوده	بالکین، ریچارد، ۱۹۳۸ - م. Balkin, Richard, ۱۹۳۸ - بیرمردوند چگینی، بهمن، ۱۳۷۱ - مترجم آریاوند، رضا، ۱۳۷۰ - مترجم
رده بندی کنگره	۶/۶۳۶BF
رده بندی دیویی	۳/۱۵۸
شماره کتابشناسی ملی	۸۶۶۶۵۶۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

انتشارات ابن سینا

رابطه در مشاوره و زندگی مشاور (راهنمای کاربردی)

جفری ای. کاتلر، ریچارد اس. بالکین
بهمن بیرمردوند چگینی، رضا آریاوند
انتشارات ابن سینا
اول، دی ۱۴۰۰
۳۰۰ جلد
قیمت: ۶۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۶۴-۳۱-۷

به انتشارات ابن سینا پیوندید
<https://telegram.me/EntesharEbnSina>

مرکز پخش

دفتر مرکزی و فروشگاه شماره ۱: تهران: خیابان انقلاب، خیابان منبری جابود (از دیهشت)، خیابان وحیدنظری غربی، کوچه طبقه ۲، واحد ۳

تلفن: ۶۶۴۱۸۳۱۹، فکس: ۶۶۴۱۸۳۰۹ Email: press.ebnesina@gmail.com سایت: www.ebnesinapress.com

نمایندگانی ها

۴۱-۳۳۳۴۶۶۱۰
۴۲-۳۳۳۵۲۸۱۹
۴۳-۳۶۶۹۹۱۱۲
۴۸-۳۳۳۳۸۹۹
۷۱-۳۳۳۳۳۴۴۶
۵۱-۳۳۳۴۰۷۶۸

تبریز: کتابفروشی بسیج دانشجویی
ارومیه: شهر کتابفروشی پزشکی
اصفهان: کتابفروشی کیا
قزوین: کتابسرای حکیم
شیراز: بازار کتاب شیراز
مشهد: فرا انگیزش

۵۱-۳۸۴۳۱۰۱۶
۸۳-۳۷۲۸۴۸۲۷-۸
۴۱-۳۳۳۴۰۹۸۳
۸۳-۳۷۲۷۱۱۱۳
۹۱۱-۸۰۳۰۹۰
۹۱۱-۸۰۳۰۹۰
۲۵-۳۷۸۴۲۵۷۲

مشهد: انتشارات مجد دانش
گرمشاه: جهان کتاب
تبریز: کتابفروشی بابک
گرمشاه: اندیشه
ساری: کتب پزشکی ارجمند
بابل: کتابفروشی ارجمند
قم: انتشارات فانوس اندیشه

فهرست محتوا

پیشگفتار	۵
سپاسگزاری	۱۱
معرفی نویسندگان	۱۲
بخش اول: معرفی برخی از مفروضات عملی درباره روابط در مشاوره	۱۳
فصل اول: همه آنچه که در مورد تأثیر مشاوره می‌دانیم، یا فکر می‌کنیم که می‌دانیم	۱۳
فصل دوم: همه آنچه که از نظر مشاوران مهم است و مراجعان با آن مخالفت می‌کنند	۲۴
فصل سوم: مدل‌های روابط مشاوره	۳۶
بخش دوم: راهبردها و مداخلات ارتباطی در مشاوره	۵۳
فصل چهارم: مهارت‌ها و راهکارهای غنی‌سازی روابط درمانی	۵۳
فصل پنجم: روابط متعارف تفاوت‌های درونی افراد، خانواده‌ها، گروه‌ها، فرهنگ‌ها و تفاوت‌های بین آنها	۷۰
فصل ششم: مداخلات و راهبردهای ارتباطی برای درمان سانحه	۸۷
فصل هفتم: نقش داستان‌ها در تحکیم و تقویت روابط مشاوره	۹۹
فصل هشتم: راهبردهای ابتکاری، خلاقانه و عملی برای افزایش تأثیرات رابطه	۱۱۴
فصل نهم: مرزها و موانع در روابط مشاوره‌ای	۱۲۷
بخش سوم: روابط در زندگی مشاوران	۱۵۱
فصل دهم: بررسی تأملی و شکست‌ها	۱۵۱
فصل یازدهم: تعارضات و کشمکش‌ها در روابط شخصی یک مشاور	۱۶۳
فصل دوازدهم: شیوه‌ای برای بودن، در همه روابط	۱۷۴
منابع	۱۸۴

پیشگفتار

به راستی چه چیزی نوع انسان را به عنوان یک گونه، خاص جلوه می‌دهد؟ آیا خاص بودن نوع انسان بدین دلیل است که ما ابزارهایی را برای افزایش مهارت خود در جمع‌آوری غذا و مدیریت زندگی روزمره‌مان ابداع کرده‌ایم؟ آیا بخاطر رشد و توسعه زبان‌مان است؟ شاید هم بخاطر رفتار پیچیده اجتماعی‌مان باشد. اگرچه این توانایی‌ها را به میزان فوق‌العاده‌ای توسعه داده‌ایم، اما این توانایی‌ها در مقایسه با سایر گونه‌هایی که در این سیاره خاکی زندگی می‌کنند، آن چنان هم خاص و ویژه نیستند. مثلاً شامپانزه‌ها به این معروفند که از ابزار و وسایل برای شکار و دفاع از خودشان استفاده می‌کنند. مورچه‌ها و موریانه در شبکه‌های اجتماعی‌شان به مراتب بهتر سازماندهی شده هستند و دلفین‌ها و وال‌ها هم برای برقراری ارتباط منظم از سیستم زبانی کلام‌شان استفاده می‌کنند.

آنچه که ما را از سایر موجودات متمایز می‌کند این است که ظرفیت و توانمندی همدلی را در خودمان توسعه داده‌ایم؛ ما قابلیت این را داریم که ذهن همدیگر را بخوانیم! فرایند تکامل، این قابلیت را در ما به وجود آورده که بتوانیم با اطمینان و دقت زیاد آنچه را که دیگران احساس می‌کنند، حس کنیم و خودمان را جای آنها بگذاریم (با کفش‌های‌شان راه برویم).^۱ این توانمندی به ما این امکان را داده که زبان بدن، حالات چهره و ظرافت‌های کلامی دیگران را رمزگشایی کنیم؛ به گونه‌ای که معمولاً می‌توانیم ارزیابی کنیم که آیا این شخص متحد و دوست ماست یا نه تهدیدی بالقوه برای‌مان محسوب می‌شود. این توانمندی، ما را قادر ساخته تا در گروه‌های اجتماعی خود با هم همکاری بیشتری داشته و تمایل به اعضای «قبیله» خود که نیاز به حمایت، اطمینان و یا کمک دارند با حساسیت بیشتری پاسخ بدهیم. «ذهن همدلی» دقیقاً همان چیزی است که باعث می‌شود مشاوره در همه اشکال و قالب‌های خود انجام بگیرد.

در ارتباط با کاربرد روابط مشاوره، چنین می‌توانیم بگوییم که ما در مورد موضوعی صحبت می‌کنیم که آنقدر پیچیده و دشوار است که هرگونه توضیح ساده یا پاسخ پیش‌پاافتاده را به چالش می‌کشد. دهها مدل، تأکید خاص یا جهت‌گیری نظری مدنظرشان را چه در قالب انتقال، اتحاد کاری، رابطه واقعی، تشدید همدلی، موضع مشارکتی، پاسخگویی هماهنگ، تعاملات دلبستگی، تجارب هیجانی اصلاحی یا بی‌واسطگی^۲ بازتاب می‌دهند که در اینجا به صورت مختصر به آنها اشاره کردیم. هرکدام از این مفاهیم ارتباطی که بدان اشاره کردیم تلاش می‌کنند تا مکانیزم‌های تغییر را که حین رابطه مشاوره میان مشاور و مراجع اتفاق می‌افتد توضیح یا حداقل توصیف کنند.

علیرغم تأکیدی که بر درمان‌های تجربی، راهبردهای دستورالعملی و فعالیت‌های مبتنی بر شواهد^۳ می‌شود اما توجه نسبتاً کمی به نتایج مطالعاتی که این مدل‌ها بر اساس آن انجام می‌شوند، می‌شود. توافقی جمعی در این زمینه وجود آمده که بسیاری از مداخلات و استراتژی‌های خاص در مقایسه با مداخلات و استراتژی‌ها که به اصطلاح به آن «عوامل مشترک»^۴ گفته می‌شود، تأثیر محدودتری بر نتایج مشاوره دارند. این عوامل مشترک

1- place ourselves in their shoes (or sandals)

2- transference, working alliance, real relationship, empathic resonance, collaborative stance, attuned responsiveness, attachment interactions, corrective emotional experience, or immediacy

3- Empirically supported treatments (or ESTs), manualized strategies, and evidence-based practice (or EBP)

4- common factors

شامل ویژگی‌های مشاور و مراجع بخصوص رابطه‌ی یاورانه می‌باشد. علاوه بر این، مشاوران برای تلفیق راهبردهای خاصی که ممکن است به عنوان مانعی بر سر راه تلاش‌های یاورانه موفق عمل کنند، فشار غیرضروری و بی‌موردی را احساس می‌کنند. همه ما به نوعی مشتاق تکنیک‌های جدید، مداخلات نو و پیشرفت‌های انقلابی در زمینه توسعه نظریه‌ها هستیم، گاهی اوقات فراموش می‌کنیم که تأثیر رابطه هر آنچه را که برای کمک به مردم انجام می‌دهیم تقویت می‌کند.

این کتاب شواهد حمایت از عوامل ارتباطی در مشاوره را به روشی که هم از نظر دسترسی و هم از نظر بالینی مفید باشد، ادغام می‌کند. علاوه بر این، ما بر تأثیر متقابل اتحاد مشاوره تمرکز می‌کنیم؛ مثلاً اینکه چگونه متخصصان هم مانند مراجعان از نتیجه یک رویارویی صمیمانه متأثر می‌شوند، اینکه بهتر می‌شوند یا بدتر می‌شوند.

همکاری غیرمعمول و غیر ممکن

این کتاب، کتابی در مورد روابط است. این کتاب همچنین داستانی در مورد روابط خودمان است که ۱۵ سال پیش هنگامی که ریک^۱ دانشجوی دکتری و مسئول آموزش به گروهی پیشرفته بود و در آن دوره یکی از کتاب‌های جفری^۲ را به عنوان منبع اصلی درسی گروه انتخاب کرده بود. برای ریک این کتاب، اولین کتابی بود که در این زمینه نویسنده کتاب، احساس «واقعی بودن» کرده بود، تا جایی که ریک تصمیم گرفت در کنفرانس حرفه‌ای بعدی جفری را از نزدیک ملاقات کند. اولین جلسه ملاقات آنها از نظر قدرت، جلسه‌ای نابرابر بود؛ ریک در مقام دانشجویی مؤدب و جفری به عنوان چهره‌ای دانشگاهی در کنفرانس‌های بعدی جلسات مختصر دیگری نیز برگزار کرد. اما این جلسات عمدتاً توأم با برخوردهای مؤبدانه بود برای مدت بیش از ۱۲ سال آنها هیچ مکالمه‌ای با یکدیگر نداشتند.

در این بین، ریک بسیار تلاش کرد تا هویت و اعتبار حرفه‌ای خود را به عنوان محقق و مربی مشاور ایجاد کند. در حالی که جفری در هر سال به نوشتن دو یا سه کتاب در مورد مسائل مربوط به روابط ادامه می‌داد، ریک بیشتر در برنامه تحقیق و تدریس که متخصص شدن در آمار استنباطی و ابزارهای سنجش^۳ بود تمرکز داشت (ما به شما هشدار دادیم که این یک همکاری غیرمعمول بود).

در حرکتی خردمندانه (یا شاید هم جسورانه) رئیس انجمن مشاوره آمریکا که از دوستان قدیمی من و همچنین مربی ریک بود، از ما دو نفر خواست تا برای سخنرانی آغازین کنفرانس ملی به یکدیگر ملحق شویم. اولین فکر جفری و همچنین اولین کلماتی که در حین سخنرانی آغازین از دهانش بیرون می‌آمد این بود که: «او چه فکری می‌کرد؟» این اتفاق مضحک به نظر می‌رسید، اول از همه، دعوت همزمان از دو نفر تا درباره رابطه در مشاوره با یکدیگر سخنرانی مشترک ایراد کنند در شرایطی که آنها سبک‌هایی کاملاً متفاوت و همچنین علایق آنها در حوزه‌هایی کاملاً مخالف یکدیگر بود، آنها همچنین به ندرت یکدیگر را می‌شناختند و در گذشته همکاری بسیار کم و ناچیزی با یکدیگر داشته بودند.

ریک و جفری سعی کردند تا درباره نظرات مختلف خود در خصوص بهترین قالب و ساختار برای این موضوع

1- Rick

2- Jeffrey

3- inferential statistics and assessment instruments

با یکدیگر مذاکره کنند، این گفت‌وگو نمایانگر یکی از برجسته‌ترین لحظات عمر این دو نفر در زندگی شغلی‌شان بود. جفری که در گذشته در کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی مشاوهی شرکت و سخنرانی کرده بود در این زمینه بسیار با تجربه بود، اما این بدان معنی نبود که ریک درباره آنچه که باید انجام دهند و اینکه چگونه باید آن را انجام بدهند کمتر اظهار نظر کرد. در نهایت آنها در گفت‌وگویی که با یکدیگر داشتند بر این ایده تأکید کردند که فرآیند هم مانند محتوا مهم است و این همان چیزی است که در مشاوره به آن پرداخته می‌شود. یک شخص در مدت زمان ۴۰ دقیقه واقعاً چه کاری می‌تواند انجام دهد که باعث شود برای هزاران نفر حضاری که در اتاقی گرم و شلوغ حضور دارند تفاوتی ایجاد کند؟ آنها تصمیم گرفتند که تلاش کنند تا الگویی از نوع رابطه‌ای که در گفت‌وگویشان در نظر داشتند ترسیم کنند، الگویی که مبتنی بر همکاری، اصالت، گرما بخشی، جذاب و توانمندکننده^۱ بود. این الگویی است که معمولاً آن را می‌شناسید. جفری با این قالب و ساختار کاملاً راحت بود و عادت داشت که بسته به روحیه خود و واکنش حضار به صورت فی‌البداهه کارش را پیش ببرد اما ریک این چنین نبود و ساختار واضح‌تری را ترجیح می‌داد. به عنوان محقق کمی نگر، با ارائه یافته‌هایی که توسط اعداد حمایت می‌شدند، آشناتر بود. ریک این ایده را دوست داشت که برای سخنرانی از قبل متنی را آماده کند و به کمک دستگاه تله-پرامپتر^۲ از روی صحنه آن را بخواند، این در حالی بود که جفری اصرار داشت که اگر قرار بر این است آنها کنار هم باشند و درباره موضوعی که می‌خواهند صحبت کنند این گفت‌وگو باید به شکلی باشد که بسیار سرگرم‌کننده، جالب و پر جنب‌وجوش و منعکس‌کننده چیزی باشد که واقعاً دارند در مورد آن صحبت می‌کنند.

هنگامی که آنها قصد رفتن به روی صحنه را داشتند جفری به ریک اطلاع داد که او چند تغییر کوچک را در اسلایدها انجام داده و اگر «متن او کمی از حالت اصلی خارج شده» تعجب نکند. با اینکه قصد جفری از این کار این بود که به ریک کمک کند تا کمی آرام‌تر باشد تا جایی که بتوانند از نقاط قوت خود برای حمایت کردن یکدیگر و حمایت کردن رابطه استفاده کنند، اما بنظر نمی‌رسید که این حرکت بیانگر مشارکتی دقیق باشد. ریک سعی می‌کرد با نفس عمیق اعصابش را آرام کند تا جایی که به سختی آنچه را که جفری به تازگی به او گفته بود هضم کرد. وقتی که آنها به روی صحنه آمدند، ناهماهنگی‌شان کاملاً مشخص بود، به طوری که جفری از اسلایدهایی که برای او آماده شده بود به‌طور کلی چشم پوشی کرد و به لبه صحنه رفت تا مستقیماً با حضار صحبت کند. او رو به حضار کرد و گفت: رابرت اسمیت^۳ باید کمی دیوانه باشد که دو متخصص کاملاً متفاوت را

1- collaborative, genuine, warm, engaging, and empowering

2- teleprompter

در استودیوها سیستم تله‌پرامپتر (نام دیگر این سیستم اتوکو می باشد) جهت نمایش متن به مجریان خبر و برنامه به کار می‌رود و نیاز آنها به مشاهده برگه‌های چاپ شده را برطرف کرده و بدین ترتیب مجری قادر خواهد بود در حالی که کاملاً به دوربین نگاه می‌کند، متن خود را از تله‌پرامپتر بخواند. روش کار این سیستم به این صورت است که متن برعکس شده، که به وسیله مانیتور زیر دوربین نمایش داده می‌شود. در شیشه‌ای که جلوی دوربین قرار دارد (و از طرف مجری به صورت آینه دیده می‌شود) منعکس شده و مجری برنامه آن را می‌بیند و با استفاده از پدالی که زیر پایش قرار دارد امکان کنترل حرکت متن در حال نمایش را دارد. در واقع یک سیستم کامپیوتری و یک نرم‌افزار فرمان‌های ارسال شده از سمت پدال و جاک شاتل را به حرکت متن تبدیل می‌کنند. در موارد پیشرفته کارگردان خبر این امکان را دارد با سیستم کامپیوتری دیگری متن را تغییر یا یک متن فوری را برای مجری ارسال نماید. (ویکیدیا- مترجمین).

برای ایراد سخنرانی همزمان در کنار هم قرار داده و باید کمی بیشتر از نیم ساعت به آنها زمان داده شود تا درباره موضوعی کاملاً پیچیده، چندوجهی، گیج کننده و معنادار که در ارتباط با مراجعان مان انجام می دهیم صحبت شود. سپس، اتفاقی جادویی رخ داد. جفری که قصه گویی^۱ برجسته بود، یکی از داستان هایش که در آخرین مسافرت کاری اش در کشور نیال برای کار با دختران در معرض خطر برایش رخ داده بود را تعریف کرد. جفری توضیح داد که چگونه این کار مداخله ای ارتباطی بوده است. جفری به طرز خارق العاده ای کارش را انجام داد و در حالی که حضار اشک می ریختند به سمت ریک برگشت گفت: «همکار، نوبت شماست.» هنگامی که اسلاید بعدی روی پرده به نمایش درآمد، ریک با نگاه وحشتناکی که در چهره اش بود پاسخ داد «من عاشق امار هستم!» حضار در حالی که بخاطر این اتفاق ناخوشایند با صدای بلند مشغول خندیدن بودند از خود می پرسیدند که چگونه ریک این مشکل را برطرف خواهد کرد.

آنچه که اتفاق افتاد بعضاً در روابط خیلی خوب و مسالمت آمیز هم اتفاق می افتد و این زمانی است که طرفین تصمیم می گیرند تا به یکدیگر اعتماد کنند و به مسیرشان ادامه بدهند. ریک در حالی که نوشته و متن را کنار گذاشته بود به صورت خودجوش و از روی حفظ داستانش را تعریف کرد، آنها هر دو می دانستند که در آن لحظه دقیقاً دارند کار درست را انجام می دهند و همه چیز درست پیش خواهد رفت. آنها مطمئن نبودند که رئیس انجمن مشاوره چه تصویری راجع به این ازدواج اجباری^۲ خواهد داشت اما مطمئن بودند که تا الآن همه چیز به خوبی پیش رفته است.

جفری و ریک رابطه خود را در بافتی متعارف و آشنا و نابرابر از نظر قدرت شروع کردند و سرانجام این رابطه به یکی از بهترین و قابل اعتمادترین روابط تبدیل شد تا جایی که این رابطه منجر به این شد که آنها در کنار هم به نگارش این کتاب به عنوان همکار و با موشکافی دقیق که بخشی از حرفه ماست، بپردازند. رابطه ای که مشاوران با مراجعان خود ایجاد کرده و توسعه می دهند از جنس همان رابطه ای است که با عزیزان خود برقرار می کنند.

نگاهی اجمالی به آنچه که در ادامه (عمدتاً) مطرح خواهد شد

در این کتاب، به تصورات رایج غلطی که درباره نحوه کار مشاوره و همچنین راهبردهای موجود برای توسعه بیشتر رابطه مشاوره، ارتقاء تخصص و نتایج کارمان وجود دارد می پردازیم. نقطه قوت همکاری دو نویسنده که یکی از آنها محقق تجربی و سردبیر مجله ای که در این زمینه پرچم دار است و دیگری که نویسنده و قصه گویی برجسته است این است که می توانند جنبه های کلیدی رابطه مشاوره ای را با مثال ها و داستان هایی با پشتوانه پژوهشی به خوبی بیان کنند.

بخش اول این کتاب تعدادی از فرضیات اساسی را که مشاوران، درمانگران و محققان در مورد ماهیت روابط یاورانه از جمله اختلافات و مباحث موجود در این زمینه در مورد چگونگی و چرایی توانمندسازی تلاش های تغییر، معرفی و بررسی می کند. بخش دوم کتاب تعدادی از راه های کاربردی تری را که در روابط به عنوان آهرم و به

1- storyteller

2- shotgun marriage

ازدواجی است که یک یا هر دو طرف برای انجام آن تحت فشار ناخواسته ای قرار می گیرند، به این ازدواج، ازدواج به سبب بارداری هم گفته می شود. در اینجا مقصود این است که همکاری ریک و جفری به صورت اجباری و ناخواسته بوده است (مترجمین).

عنوان تسهیلگر اعتماد و رشد بکار می‌روند توصیف می‌کند. همچنین در این کتاب فصل‌هایی را در مورد برخی از مداخلات رابطه استاندارد گنجانده‌ایم و توضیح داده‌ایم که روابط چگونه در بافتی فرهنگی و محیطی خاص تعبیه می‌شوند. در این کتاب توضیح می‌دهیم که چگونه مشاوره مبتنی بر رابطه برای درمان سانحه بکار می‌رود و اینکه چگونه این نوع مشاوره از ساختارهای قصه‌گویی استفاده می‌کند. در ادامه برخی از راهکارهای خلاقانه و ابتکاری را برای تقویت کردن تأثیر رابطه معرفی می‌کنیم. در بخش سوم کتاب به بحث در مورد اینکه روابط چگونه در زندگی شخصی مشاوران عمل می‌کنند می‌پردازیم. مثلاً اینکه چگونه ما از حرفه‌مان تأثیر می‌پذیریم و تحت تأثیر قرار می‌گیریم، اینکه چگونه ناامیدی‌ها و شکست‌هایمان را پردازش می‌کنیم، اینکه چگونه با تعارضات شخصی-مان کنار می‌آییم و در نهایت شیوه‌هایی را که برای آموزش دادن به دیگران الگوسازی می‌کنیم را بررسی خواهیم کرد.

از آنجایی که این کتاب بر عوامل اصلی که منجر به نتایج موفقیت‌آمیز مشاوره می‌شود، تمرکز می‌کند بنابراین می‌تواند برای انواع واحدهای درسی متفاوت از جمله؛ مقدمات مشاوره، نظریه‌های مشاوره، مهارت‌ها و راهبردهای مشاوره و همچنین دوره‌های پیشرفته‌تر کارآموزی مشاوره مورد استفاده قرار بگیرد. اگرچه در سراسر این کتاب از پژوهش‌ها و مثال‌هایی که مرتبط با موضوع «تنوع» هستند الهام گرفته‌ایم، اما فصل پنجم کتاب به صورت اختصاصی و با عنوان «روابط متعارف» فرصتی را برای آشنایی بیشتر با موضوع «تنوع در رابطه مشاوره» فراهم می‌کند. گذشته از همه اینها، روابط متعارف همان چیزی است که از طریق آن روابطمان را تطبیق و شخصی-سازی می‌کنیم که در نهایت روابطمان را بصورت بهینه، قدرتمند و پاسخ دهنده می‌کند.

www.ketab.ir